

Мудра Світлана В'ячеславівна
*завідувач кафедри мовної підготовки
Київського інституту Національної
гвардії України, кандидат педагогічних
наук, доцент*

МОВЛЕННЄВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ КУРСАНТІВ В КОНТЕКСТИ РОЗВИТКУ ГУМАНІТАРНОЇ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ НГУ

Професійна діяльність конкурентоздатних фахівців випускників ЗВО України вимагає від них не тільки професійної майстерності, а й широкої загальної освіти, оскільки вона пов'язана з інтенсивним усним і писемним спілкуванням, передбачає широку мовленнєву практику, потребує точного вираження понять і категорій у різних сферах професійної діяльності. Під час виконання своїх професійних та службових обов'язків фахівець виступає в різних комунікативних ролях: веде ділове листування, складає законопроекти, проекти постанов, договори й угоди, спілкується з іншими фахівцями та громадянами різного рівня культури. Недотримання та порушення мовних норм може стати причиною непорозуміння, викликати заперечну реакцію. Саме тому формування мовленнєвої компетентності сьогодні – це формування здатності поєднувати мислення і мови, навчання точності вираження думок, почуттів, чіткості та зрозумілості смислових зв'язків і міння нюансів значеннєвого спектра слів, і розрізнення мовних засобів за їх стилістичним забарвленням, і досконале володіння способами побудови різноструктурних речень та текстів засобами цієї мови, і знання національних особливостей мовленнєвого етикету країни, мовою якої ми говоримо, а також уміння навідношень одиниць мови в мовленні зв'язкам і відношенням предметів і явищ у реальній дійсності. Культурі мовлення, як і культурі спілкування, потрібно вчити на всіх етапах підготовки, перепідготовки конкурентоздатних фахівців. Володіння мовою виступає багатокомпонентним, складним, комплексним поняттям, яке передбачає й індивідуальне багатство словникового запасу особистості, і чистоту, ясність, точність, виразність, нормативність її мовлення, і розудати фонетико-інтонаційної виразності своєму усному мовленню. Мовна та мовленнєва компетентності стають потужними факторами у професійній підготовці високваліфікованих фахівців [1, с. 197].

При аналізі феномену мовленнєвої компетентності за основу беруться досягнення таких наук як риторика, соціопсихолінгвістика, неориторика, етносоціопсихолінгвістика тощо, що дозволяє побачити у процесі мовленнєвої діяльності людини наявність мовних та мовленнєвих знань, умінь та навичок, на яких базується професійно-мовленнєва комунікація, власний повсякденний, соціальний, практично-технологічний, комунікативний, професійний досвід, інтелектуальні, художні й організаційні (лідерство, комунікабельність) здібності, моральні, етичні, релігійні та інші цінності. Так було визначено такі критерії

оцінки показника «мовної та мовленнєвої компетенції та компетентність особистості»: досконале володіння та уміння правильно використовувати у процесі комунікації вербальні та невербальні знакові системи, норми мови та техніку мовлення.

Отже, що означає знати мову? Чи рівнозначні такі поширені в наш час поняття як «вивчити мову» й «опанувати мову»? Науковці не випадково розмежують ці актуальні поняття. Відомо, що можна добре завчити правила і навіть свідомо застосовувати багато граматичних конструкцій, проте не бути здатним вільно, легко, влучно, доцільно, досконало й оперативно користуватися цими знаннями у різних комунікативних ситуаціях поза навчальним середовищем. Опанувати мову — це не просто її розуміти і знати, це мати здатність мобілізувати набуті мовні знання для розв'язання певних комунікативних завдань у різних контекстах, ситуаціях, сферах навчальної, наукової та професійної діяльності, бо ж «знання про те, що треба робити, і саме діяння мають різні механізми, і одне не перекриває інше» [4, с. 158]

Список використаних джерел:

1. Грішнова О.А. Людський капітал: формування в системі освіти і професійної підготовки. – К.: Т-во «Знання», КОО, –2015. –254 с.
2. Дарійчук Л. Система освіти в Україні: реформування чи оновлення? *Вища школа*. – 2018. – №1. – с. 29 – 40.
3. Радкевич О.Д., Алькема В.Г. Формування кадрового потенціалу вищого навчального закладу – основний чинник підвищення якості вищої освіти. *Персонал - 2018. - №5(53), додаток № 4 - С.84-86.*
4. Веніг Н. Формування мовленнєвої компетенції особистості як методична проблема. *Наук. праць (Педагогічні науки)*. - Херсон, 2020. - Вип. 5.